

Orlando di Lasso's wilde jaren

EGIDIUS KWARTET

Peter de Groot-altus, Marco van de Klundert-tenor
Hans Wijers-bariton, Donald Bentvelsen-bas.



Als Orlando di Lasso (1532-1594) 35 jaar is, een riantie positie heeft verworven aan het hof van Albrecht in München wordt zijn faam en reputatie definitief gevestigd door de drukken van zijn chansons bij beroemde drukkers als Le Roy, Phalèse en Scotto. In dat jaar houdt hij op met het schrijven van madrigalen en tien jaar later stopt hij ook met de productie van chansons. De invloed van de Jezuiten en de contrareformatie maken van de geniale componist, die tot dan toe een flamboyant en flitsend leven leed en een humoristisch en olijk brieven schrijver was, een vrome en toegewijde kapelmeester.

Over de eerste vijfendertig jaren van Orlando's leven zou men een adembenemende en zeer onderhoudende roman kunnen schrijven. Als 12 jarig jongetje uit Mons (Bergen) komt hij in dienst van de Onderkoning van Sicilië, men poogt hem een paar keer vanwege zijn mooie stem te ontvoeren, hij reist door Italië, krijgt banen in bruisende steden als Milaan, Napels en ... Rome. Daar schrijft hij madrigalen en villanellen en ongehoord uitdagende, moderne stukken als commentaar op de discussie over de 'nieuwe muziek'. Als zijn ouders ziek worden gaat hij terug naar de Nederlanden, reist naar Engeland, hij wordt geheim diplomaat in Antwerpen en er gaan geruchten dat hij als spion opereert. Hij publiceert zijn *opus 1* en zijn baldadige stukken uit de Italiaanse tijd bij de beroemde drukker Susato. Hij is dan 22, zijn chansons verkopen als zoete broodjes. Na een vergeefse poging in de kapel van de keizer te komen en persoonlijk contact met de machtigste man na de keizer in de Nederlanden, bisschop/minister Granvelle, wordt hij zanger in München, waar hij niet veel later kapelmeester wordt van een enorme hofkapel. Hij trouwt er met Regina Wäckinger bij wie hij twee zoons verwekt. Ondertussen worden zijn overal geliefde, soms zeer promiscue chansons door de Hugenoten 'geannexeerd' en van 'ketterse' teksten voorzien.

Albrecht sterft en wordt opgevolgd door zijn zoon Wilhelm met wie Orlando een uitstekende band onderhoudt en een uitgebreide correspondentie voert vol humor, woordspelletjes in een mengtaal van Duits, Frans, Italiaans, Latijns en Spaans. Voor het huwelijksfeest van Wilhelm maakt Orlando niet alleen de muziek maar hij treedt ook op als acteur in een *commedia dell'arte* spel.

Uit hoofde van zijn functie reist Lasso vaak naar Venetië, maar ook naar Neurenberg en Parijs. Wilhelm houdt dermate van Orlando's muziek dat hij een luxe serie boeken laat drukken met zijn liturgische muziek. Dit project is zo kostbaar dat de vorst er failliet aan gaat.

In Beieren heerst dan inmiddels een verstikkend contrareformatorisch regiem. Lasso verliest nu ook zijn laatste interesse in een toch al afnemende productie van wereldlijke genres. Als vijftiger wordt hij een vroom man. De weerslag van deze ernst is een enorme, ongebreidelde productie liturgische muziek in een gereserveerde, bijna serene stijl. Hij is dan de absolute meester van een even Apollinisch als geniaal contrapunt. Als hij 62 is schrijft hij zijn zwanenzang: de *Lagrima de San Pietro*. Een maand later sterft hij.

In het programma van het Egidius Kwartet komen Orlando's werken aan bod die hij schreef in zijn wilde jaren en in de eerste jaren te München. De briljante composities van de jonge hond bruisen van *savoir vivre*, staan vol gedurfde harmonische experimenten, bedienen zich van vele talen en trekken alle registers, van diepe ontroering tot platte lol, open. Het programma wordt verrijkt met citaten uit Orlando's brieven. De vergelijking met de al even geniale als humorvolle geest van zijn veel latere collega Wolfgang Amadeus Mozart dringt zich op.

